

DOI <https://doi.org/10.32782/naoma-bulletin-2025-3-7>

УДК 721

ORCID ID: 0000-0003-4202-6156

ORCID ID: 0009-0006-5294-6086

Ганна Олійник

*старша викладачка кафедри архітектурного проектування
Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури
oliynyk_gi@ukr.net*

Михайло Гершензон

*старша викладачка кафедри архітектурного проектування
Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури
gershenzon.mykhailo@naoma.edu.ua*

СТРАТЕГІЯ АДАПТАЦІЇ АРХІТЕКТУРНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ІНСТРУМЕНТИ ТА ПІДХОДИ

Анотація. *Мета статті* – обґрунтування необхідності стратегічного підходу до адаптації архітектурної освіти України в умовах воєнного стану, визначення ключових інструментів та методів навчання, які забезпечать безперервність освітнього процесу, інтеграцію інноваційних технологій та формування компетентностей, необхідних для післявоєнного відновлення країни. *Методи дослідження.* У роботі використано метод кейс-стаді, заснований на реальному навчальному завданні студентів-архітекторів спеціальності 191 «Архітектура та містобудування». Завдання передбачає адаптацію до вимог обмежень у проектуванні, аналіз сучасних прикладів міметичних трансформацій у світовій архітектурі та моделювання групової взаємодії. Виконано також порівняння традиційних і стратегічних підходів під час навчання архітектурного проектування. *Результати дослідження.* У процесі дослідження було встановлено, що стратегічний підхід до проектування сприяє формуванню у студентів глибшого розуміння контексту завдань, розвитку критичного мислення, командної взаємодії та здатності до генерування інноваційних рішень. Завдання з обмеженими ресурсами стимулюють пошук оригінальних підходів, а групова динаміка забезпечує високу якість та багатогранність ідей. Використання міметичних підходів у навчанні дає змогу студентам розробляти архітектурні форми, які органічно поєднують функціональність, естетичні принципи та гармонію з навколишнім середовищем. *Висновки.* Стратегія архітектурного проектування є ефективним інструментом навчання, що сприяє розвитку креативного потенціалу студентів, формує професійні компетенції та створює зручні умови для поєднання знань з різних галузей. Її застосування допомагає адаптувати студентів до сучасних викликів архітектурної практики, вдосконалює навички роботи з обмеженнями та стимулює впровадження інноваційних підходів. Такі стратегії є невіддільною частиною підготовки нової генерації архітекторів, здатних ефективно вирішувати міждисциплінарні, суспільно-гуманітарні і творчі завдання.

Ключові слова: архітектурна освіта, адаптація навчального процесу, стратегія архітектурного проектування, інноваційні підходи, креативність в архітектурі, міждисциплінарний підхід, обмеження в проектуванні, гуманітарні виклики в архітектурі, міметичні підходи в архітектурі.

Hanna Oliinyk

*Senior Lecturer at the Department of Architectural Design
National Academy of Fine Arts and Architecture
oliynyk_gi@ukr.net*

Mykhailo Gershenzon

*Senior Lecturer at the Department of Architectural Design
National Academy of Fine Arts and Architecture
gershenzon.mykhailo@naoma.edu.ua*

STRATEGY FOR THE ADAPTATION OF ARCHITECTURAL EDUCATION IN UKRAINE DURING MARTIAL LAW: TOOLS AND APPROACHES

Abstract. *The aim of the article is* to justify the necessity of a strategic approach to adapting architectural education in Ukraine under martial law, to identify the key tools and teaching methods that will ensure the continuity

of the educational process, integration of innovative technologies, and the formation of competencies required for the post-war reconstruction of the country. **Research methods.** The paper uses the case study method based on a real educational assignment for architecture students specializing in 191 «Architecture and Urban Planning». The assignment involves adapting to the constraints in design, analyzing contemporary examples of mimetic transformations in global architecture, and modeling group interaction. It also includes a comparison of traditional and strategic approaches in architectural design education. **Research results.** The study found that a strategic approach to design helps students develop a deeper understanding of the context of tasks, enhances critical thinking, fosters teamwork, and promotes the ability to generate innovative solutions. Tasks with limited resources stimulate the search for original approaches, while group dynamics ensure high quality and diversity of ideas. The use of mimetic approaches in education allows students to design architectural forms that organically combine functionality, aesthetic principles, and harmony with the surrounding environment. **Conclusions.** Architectural design strategy is an effective learning tool that fosters the development of students' creative potential, shapes professional competencies, and creates favorable conditions for integrating knowledge from various fields. Its application helps students adapt to the contemporary challenges of architectural practice, enhances skills in working with constraints, and stimulates the implementation of innovative approaches. Such strategies are an integral part of preparing the new generation of architects, capable of effectively solving interdisciplinary, socio-humanitarian, and creative tasks.

Key words: architectural education, adaptation of the educational process, architectural design strategy, innovative approaches, creativity in architecture, interdisciplinary approach, design constraints, humanitarian challenges in architecture, mimetic approaches in architecture.

Постановка проблеми. Сучасна архітектурна освіта стикається з необхідністю адаптації методів навчання до швидкозмінюваних соціальних, екологічних і технологічних умов. Традиційні підходи, що ґрунтуються на лінійній структурі проектування та прийнятті абстрактно-шаблонних рішень, не відповідають викликам сьогодення, оскільки не забезпечують достатнього простору для інновацій, творчого мислення та міждисциплінарної взаємодії. Особливо актуальною є підготовка спеціалістів-архітекторів із креативним мисленням і широким світоглядом, здатних створювати не лише функціональні, естетичні, але й концептуально осмислені, актуальні простори. В Національній академії образотворчого мистецтва і архітектури, де архітектура сприймається як поєднання мистецтва, науки й суспільної відповідальності, традиційно впроваджують методи навчання, що акцентують увагу на інноваціях, творчості та багатогранності підходів. Практична значущість досліджуваної нами теми є особливо актуальною для України, яка згодом через надзвичайно руйнівні наслідки сьогоденної війни потребуватиме масштабної відбудови. У цьому процесі критично важливо мати фахівців, здатних не лише відтворювати зруйновані об'єкти, але й створювати сучасні, екологічні й гармонійні простори, що враховуватимуть багатогранні потреби повоєнного суспільства. З наукової точки зору, стратегічне проектування як дидактичний інструмент заслуговує на увагу, адже воно поєднує класичні принципи архітектури із сучасними тенденціями, такими як міметика, трансформація простору, інтеграція екологічних технологій та міждисциплінарність. Таким чином, актуальність обраної

нами теми полягає не лише в переосмисленні методів навчання архітекторів, але й у формуванні покоління фахівців, здатних відновлювати Україну, використовуючи творчий, функціональний і гуманістичний підхід до архітектури.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Сучасні підходи до професійної підготовки майбутніх дизайнерів та архітекторів передбачають гармонійний розвиток професійних якостей і компетенцій творчої особистості. Так, у роботі С. Алексєєвої «Сучасні підходи до професійної підготовки майбутніх дизайнерів в умовах розвитку креативних індустрій» зазначено, що стратегія розвитку освіти у сфері дизайну (архітектури) полягає у визначенні шляхів, способів, методів, форм і змісту освіти, спрямованих на гармонійний розвиток професійних якостей і компетенцій творчої особистості [1]. Розвиток креативного мислення є ключовим елементом для підготовки майбутніх фахівців. Культурно-освітній проєкт «Креативна Країна» [2] визначає креативність як здатність людини створювати принципово нові ідеї, знаходити оригінальні рішення, відходячи від традиційних схем мислення. Окрім того, у підручнику «Креативний менеджмент» [3] розкрито сутність креативного менеджменту з позиції системного підходу, що важливе для розуміння процесів управління творчими проєктами. Новим підходам в архітектурній освіті, включно з набуттям практичного досвіду в процесі навчання, гнучкістю та адаптивністю навчальної програми, присвячена стаття Еліф Айсе Сен (Elif Ayse Sen) «Впровадження інновацій: нові підходи в архітектурній освіті» («Embracing Innovation: New Approaches in Architectural Education») [4].

Інноваційним підходам, міждисциплінарності та командній роботі присвячена публікація викладачів Університету Міссісіпі (University of Mississippi) «Міждисциплінарний дизайн і будівництво: проектування спільного навчання» («Cross Disciplinary Design-Build: The Design of Collaborative Education») [5]. Розширенню можливостей сучасної архітектурної освіти присвячена цікава та корисна як для студентів, так і для викладачів публікація «Розширення можливостей архітектурної освіти: інновації 2024 року» («Empowering Architectural Education: Innovations in 2024») [6], в якій запропоновано ознайомлення з досвідом, спрямованим на сприяння можливостям спільного навчання в межах реального проєкту. В колективній статті «Спільне навчання в архітектурній освіті: переваги поєднання звичайної студії, віртуальної студії дизайну та реальних проєктів» («Collaborative learning in architectural education: Benefits of combining conventional studio, virtual design studio and live projects»), опублікованій в Британському журналі освітніх технологій (British Journal of Educational Technology) акценти зроблені на навчанні студентів-архітекторів через максимальне спілкування між собою, викладачами, представниками замовника-громади, маючи перед собою часові та бюджетні обмеження [7].

Питанню інноваційних підходів під час навчання студентів-архітекторів присвячена стаття Клеменс Гут (Von Klemens Gut) «DIE KUGEL живе: як ініціативи громадян Фрайбурга врятували промислову пам'ятку від знесення» («DIE KUGEL lebt: wie Freiburger Bürgerinitiativen ein Industriedenkmal vor dem Abriss retten») [8]. Студенти-архітектори беруть участь у реальних проєктах, набуваючи навичок міждисциплінарної співпраці та враховуючи такі специфічні характеристики об'єктів, як акустика. Це сприяє формуванню інноваційних підходів під час проєктування, йдеться про поєднання збереженої спадщини та використання сучасних технологій. У цьому контексті варто відзначити участь двох студенток НАОМА, які навчаються за програмою студентської мобільності на архітектурному факультеті Штутгартського технологічного університету, і беруть участь саме в цьому проєкті.

Мета статті – висвітлення інноваційних підходів до архітектурної освіти, зокрема використання стратегій креативного проєктування та командної роботи, що сприяють розвитку креативності, ефективності навчання та підготовці майбутніх архітекторів до вирішення складних завдань

у сучасних умовах. А також виявлення ключових аспектів інноваційного архітектурного проєктування та обґрунтування важливості інтеграції нових методів навчання у процес підготовки майбутніх спеціалістів.

Виклад основного матеріалу. Сучасна архітектурна освіта, а також практика дедалі частіше стикаються з необхідністю адаптації методів навчання до швидкозмінюваних технологічних, екологічних та соціальних умов. Традиційні підходи, що ґрунтуються на жорсткій структурі проєктування та повторенні усталених вирішень, не завжди відповідають викликам сучасності, оскільки не забезпечують достатнього простору для інновацій, творчого мислення та міждисциплінарної взаємодії [1].

Особливо важливою є підготовка фахівців-архітекторів із креативним мисленням і широким світоглядом, здатних створювати не лише функціональні, але й естетично та концептуально осмислені простори. В Національній академії образотворчого мистецтва і архітектури, де архітектура розглядається як синтез мистецтва, науки та суспільної відповідальності, дедалі інтенсивніше впроваджуються методи навчання, що акцентують увагу на інноваціях, творчості та багатогранності підходів [2].

Практична значущість досліджуваної нами теми набуває особливої актуальності для України, яка через руйнівні наслідки війни потребуватиме масштабної відбудови. У цьому процесі критично важливо мати фахівців, здатних не лише відтворювати зруйновані об'єкти, але й створювати сучасні, екологічні та гармонійні простори, що враховуватимуть багатогранні потреби суспільства [5].

З наукової точки зору, стратегічне проєктування як дидактичний інструмент заслуговує на особливу увагу. Такий підхід передбачає поєднання класичних принципів архітектури із сучасними тенденціями, такими як міметика, трансформація простору, інтеграція екологічних технологій та цивільний захист населення [3]. Таким чином, актуальність теми полягає не лише в переосмисленні методів навчання архітекторів, але й у формуванні покоління фахівців, здатних відновлювати Україну, використовуючи творчий, функціональний та гуманістичний підходи до архітектури.

Під час навчання архітектурного проєктування важлива роль належить стратегії, яка згодом допоможе студентам вирішувати складні завдання,

які передбачають інтеграцію різномірних вимог у нову архітектуру, завдяки ухваленню інноваційних рішень [4]. Такий підхід формує вміння мислити творчо, працювати з обмеженнями та застосовувати всебічні знання з інших галузей суспільного життя.

Проте є певні обмеження, які можуть стримувати розвиток інноваційного мислення та міждисциплінарної інтеграції. Студенти, виконуючи завдання у межах традиційних методик, часто зосереджуються на адаптації історичних стилів чи наслідуванні відомих архітектурних концепцій. Це створює умови для навчання через реплікацію, але водночас обмежує можливості для експериментів та пошуку власного творчого підходу [5].

До того ж традиційні методи здебільшого орієнтовані на індивідуальну роботу, що дає змогу кожному студенту розкрити власний потенціал. Однак такий формат недостатньо враховує значення командної взаємодії, яка є важливим аспектом сучасного проєктування [7]. В умовах динамічного ринку праці та зростаючої ролі комунікаційних зв'язків такі обмеження можуть ускладнювати адаптацію молодих архітекторів до подальших реальних професійних умов [6].

Отже, в сучасних умовах зростає потреба впровадження стратегічного підходу до навчання архітектурному проєктуванню. Саме стратегічне проєктування дає змогу студентам уявити себе частиною багатопрофільних команд і працювати над вирішенням комплексних завдань, що відповідають викликам сучасності.

Кілька років поспіль викладачі кафедри архітектурного проєктування НАОМА намагаються пропонувати студентам для курсового проєктування теми, які, відповідаючи програмі навчальної підготовки, мають широку варіантність рішень, що приймаються студентами індивідуально [5]. Проєкти мають чітко визначені обмеження щодо урбаністичних, містобудівних і гуманітарних вимог. Гуманітарні вимоги до архітектурного проєкту визначають необхідністю врахування соціальних, культурних, етичних та екологічних аспектів, що сприяють створенню комфортного,

безпечного й інклюзивного середовища для користувачів.

Вибір теми для навчального архітектурного проєкту, яка враховує широкий спектр гуманітарних вимог, сприяє формуванню у студентів не лише професійних компетенцій, але й розвиткові гуманістичних цінностей та етичних принципів [9]. Такий підхід дає змогу студентам не лише опановувати функціональні аспекти архітектурного проєктування, але й від початку інтегрувати у свою проєктну практику соціально відповідальне мислення. Таким чином, архітектурна освіта стає інструментом не лише професійної підготовки, але й виховання загальнолюдських якостей, формування ціннісних орієнтацій та соціальної відповідальності, що сприяє гармонійному розвитку особистості майбутнього архітектора [10].

Для нашого дослідження було обрано метод практичного досвіду, оскільки він є найефективнішим інструментом для реалізації стратегії креативного проєктування та командної роботи в архітектурній освіті. Враховуючи, що архітектура базується на поєднанні теоретичних знань із практичними навичками, такий метод забезпечує не лише засвоєння студентами професійних компетенцій, але й розвиток соціальних та креативних здібностей.

Стратегічний підхід під час навчання архітекторів передбачає не просто розробку проєктів, а глибоке занурення у контекст завдання. Він охоплює комплексне врахування історичних, культурних, екологічних та соціальних аспектів, що допомагає студентам набути навичок роботи в реальних умовах. У цьому контексті кафедра архітектурного проєктування НАОМА активно впроваджує практику проєктування, що ґрунтується на вирішенні конкретних завдань, які мають важливе суспільне значення та сприяють розвитку творчого мислення [11].

Крім того, студенти високо цінують можливість працювати над реальними завданнями, які мають перспективу практичної реалізації. Це спонукає їх до детальнішого опанування сучасних комп'ютерних програм для створення

Таблиця 1

Порівняльні характеристики традиційного та стратегічного архітектурного проєктування

Характеристика	Традиційне проєктування	Стратегічне проєктування
Спрямованість	Академічні правила	Поєднання мистецтва і новаторства
Гнучкість	Фіксовані принципи	Адаптивність і експериментальність
Командна робота	Менша увага	Пріоритетність
Міждисциплінарність	Обмежена	Інтеграція різних галузей

Таблиця 2

Гуманітарні вимоги, які потребують врахування під час виконання архітектурного проєкту

Категорія вимог	Зміст вимог
Соціальна орієнтованість	– <i>Задоволення потреб спільноти</i>: проєкт має враховувати потреби мешканців або користувачів, зокрема різних соціальних, вікових і професійних груп. – <i>Інклюзивність</i>: забезпечення доступності для людей з фізичними обмеженнями, дітей, літніх людей тощо. – <i>Підтримка соціальної взаємодії</i>: створення просторів, що сприяють комунікації, співпраці та формуванню спільнот.
Культурна відповідність	– <i>Повага до культурної спадщини</i>: урахування історичних, архітектурних та місцевих традицій. – <i>Естетична гармонія</i>: проєкт має відповідати місцевій культурній ідентичності та ландшафтному контексту. – <i>Символізм</i>: створення архітектурних рішень, які відображають цінності та ідеї спільноти.
Екологічна стійкість	– <i>Енергоефективність</i>: використання екологічних матеріалів, впровадження відновлюваних джерел енергії та технологій мінімізації енергоспоживання. – <i>Охорона навколишнього середовища</i>: збереження природного середовища, мінімізація впливу на екосистеми, інтеграція зелених зон. – <i>Адаптація до кліматичних змін</i>: проєкти мають враховувати екстремальні погодні умови та зміну клімату.
Етичні аспекти	– <i>Забезпечення здоров'я і безпеки</i>: проєкт має відповідати стандартам безпеки та враховувати здоров'я користувачів. – <i>Моральна відповідальність</i>: уникнення створення об'єктів, які можуть негативно вплинути на суспільство або довкілля. – <i>Економічна доступність</i>: залучення матеріалів і рішень, які забезпечують доступність для широких верств населення.
Психологічний комфорт	– <i>Створення емоційно сприятливого середовища</i>: проєкт має враховувати психологічні аспекти впливу архітектури на людину. – <i>Гнучкість і адаптивність</i>: простори повинні бути функціональними та змінюваними відповідно до потреб користувачів. – <i>Контакт із природою</i>: інтеграція елементів природи для зниження стресу та покращення якості життя.
Освітній і виховний вплив	– <i>Формування цінностей</i>: архітектура може сприяти поширенню ідей сталого розвитку, культури, взаємоповаги. – <i>Навчальні можливості</i>: інтеграція в архітектуру елементів, які інформують про історію, природу чи технічні аспекти.
Участь громади	– <i>Співпраця з мешканцями</i>: врахування думки громади під час планування та (уявної) реалізації. – <i>Прозорість процесу</i>: проєктування має бути відкритим і зрозумілим для громадськості.

презентаційних матеріалів, якіснішої візуалізації проєктів та виконання деталізованих і якісних макетів. Такий підхід підвищує їхню мотивацію, адже результат роботи може бути представлений на виставках чи презентаціях [11].

Наведемо приклади стратегічних завдань, запропонованих студентам кафедри архітектурного проєктування, які наочно демонструють такий підхід.

1. *Проєкт музею І. Сікорського у м. Києві* (іл. 1). Завдання полягало в інтеграції сучасного музею в контекст Національного політехнічного університету – альма-матер видатного й всесвітньовідомого авіаконструктора. Студенти мали можливість ознайомитися з територією, де передбачалося розміщення музею, відвідати екскурсію й отримати завдання безпосередньо від співробітників музею.

2. *Історико-культурний центр у м. Калуші* (іл. 2). Проєкт вимагав делікатного вписання нової будівлі в історичний квартал міста з урахуванням складного рельєфу та збереження наявної забудови, а також організації комунікативно-екскурсійного зв'язку Центру з історичною будівлею існуючого Музею-в'язниці.

3. *Проєкт «Односімейний будинок садибного типу»* (іл. 3, іл. 4). Завдання виконували в межах програми «Rebuilding Ukraine». Передбачалося розробка проєктних пропозицій для садибних житлових будинків, призначених для конкретних сімей внутрішньо переміщених осіб із міста Бахмута. Окрім індивідуального проєктування будинків, студенти, спільно з викладачами працювали над генеральним планом котеджного селища, що вимагало врахування специфіки території: наявності високовольтних ЛЕП, газових

Іл. 1. Проєкт музею І. Сікорського у Києві. Курсовий проєкт студентки ІІ курсу Н. Селецької (ліворуч); курсовий проєкт студентки ІІ курсу П. Українець (праворуч). Викладачі-консультанти: Г. Олійник, М. Гершензон. 2021/2022 н. р.

Іл. 2. Історико-культурний центр у м. Калуші. Курсовий проєкт студентки ІІ курсу Є. Савицької. Викладач-консультант: Г. Олійник. 2022/2023 н. р.

трас, водойм, а також необхідності розташування громадських споруд і об'єктів інфраструктури. Студенти різних курсів працювали над житловими і громадськими об'єктами, використовуючи досвід міжнародного партнерства зі Штутгартським університетом прикладних наук.

4. *Мистецька резиденція в місті Ірпені* (іл. 5, іл. 6, іл. 7). Завдання передбачало розміщення резиденції в одній із трьох паркових зон міста з урахуванням рекреаційного характеру місцевості, існуючого ландшафту та транспортних і пішохідних зв'язків. Окрім того, студенти мали обов'язково передбачити приміщення для цивільного захисту, адаптоване до сучасних викликів.

Кожен такий проєкт мав дещо різні рівні складності, вимоги до дослідження контексту та значну

Іл. 3. Спільна робота студентів над генеральним планом селища для ВПО із м. Бахмуту. Викладачі-консультанти: Г. Олійник, М. Гершензон, В. Залуцький, М. Гнілоскуренко. 2023/2024 н. р.

Іл. 4. Генеральний план селища та макети житла для ВПО із м. Бахмуту. Викладачі-консультанти: Г. Олійник, М. Гершензон, В. Залуцький, М. Гнілоскуренко. 2023/2024 н. р.

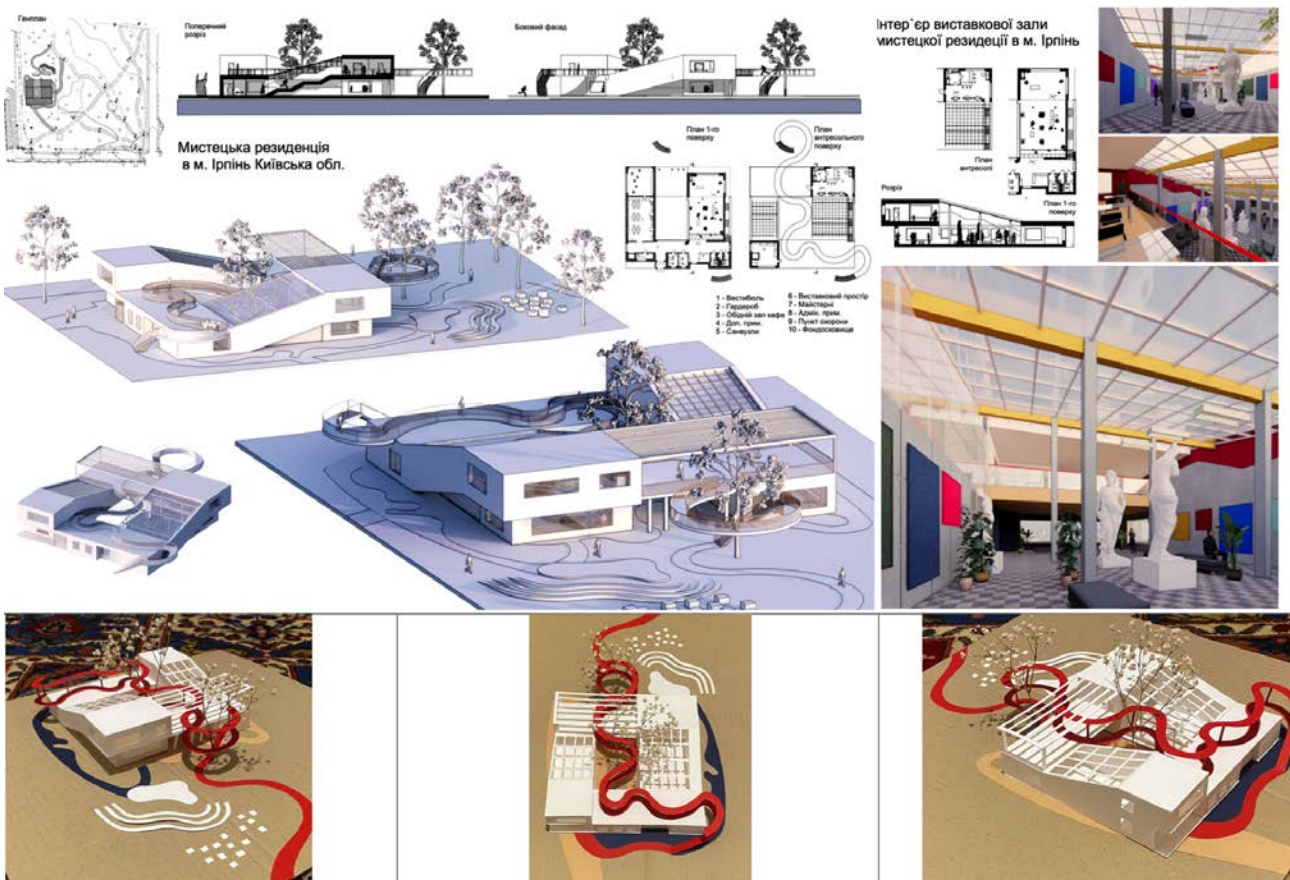
Таблиця 3

Інструменти навчання стратегії в архітектурному проєктуванні, що допомагають студентам вирішувати складні завдання, інтегрувати різні вимоги й ухвалювати інноваційні рішення

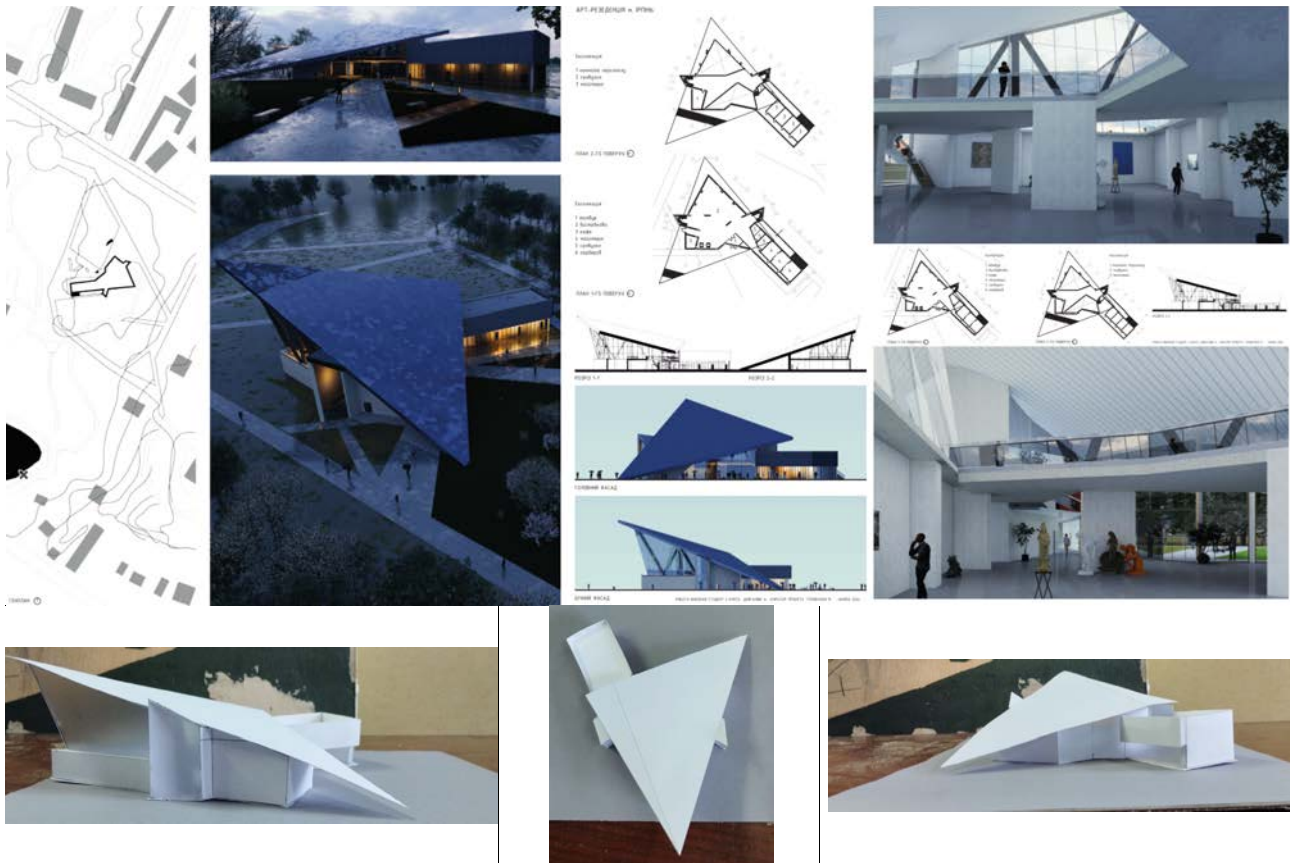
Основні аспекти	Роль	Знання
Обмеження у проєктуванні	Виклик, який стимулює креативність. Наприклад: – обмежена поверховість та площа забудови; загальна висота споруди; – трансформаційна варіантність внутрішніх просторів; – гармонійне вписування у ландшафт; – багатофункціональне наповнення.	Створити проєкт, що відповідає обмеженням, але залишається інноваційним, функціональним та естетичним.
Творчий процес як діалог	Архітектурний проєкт – це завжди результат співпраці. Наприклад, під час створення громадського простору студенти працюють у групах: – один учасник пропонує озеленення території; – інший додає ідею дитячого майданчика; – третій працює над екологічністю проєкта.	Завдяки постійній взаємодії, ідеї гармонійно поєднуються у єдине рішення.
Міметична трансформація (наслідування та зміни)	Міметика дає змогу створювати унікальні рішення, надихаючись природою чи іншими об'єктами. Наприклад: – знайти приклади сучасної архітектури, де застосовано міметичний підхід (дах-біоморф у формі хвилі, як у Сіднейському оперному театрі); – ознайомлюючись з новітніми архітектурними тенденціями через книжки, журнали та інші джерела інформації, інтегрувати засвоєні враження, концептуальні підходи та ідеї у власні проєктні рішення; – створити власну версію, беручи за основу форму листка дерева, мушлі або піщаних дюн; не пряма імітація чи копіювання, а творче переосмислення побаченого, його адаптація та авторська інтерпретація через особистий досвід, знання й естетичні пріоритети.	Це допомагає студентам розвивати здатність перетворювати знайомі форми у нові архітектурні рішення.
Гра за правилами	Чіткі правила або обмеження у творчості формують дисципліну і зосередженість. Наприклад: – створити павільйон для виставки, використовуючи тільки екологічні матеріали (дерево, скло, метал); – основні параметри: простота конструкції, розбірність та повторне використання матеріалів.	Ці правила змушують студентів концентруватися на головному, шукати ефективні та водночас естетичні рішення.

Іл. 5. Курсовий проєкт «Мистецька резиденція в місті Ірпені» студентки II курсу Н. Векленко.
Викладач-консультант: М. Гершензон. 2024/2025 н. р.

Іл. 6. Курсовий проєкт «Мистецька резиденція в місті Ірпені» студентки II курсу К. Резнік.
Викладач-консультант: В. Залуцький. 2024/2025 н. р.

Іл. 7. Курсовий проект «Мистецька резиденція в місті Ірпені» студента II курсу Р. Довгалюка.
Викладач-консультант: М. Гершензон. 2024/2025 н. р.

частку самостійності студентів під час прийняття рішень. Водночас процес виконання завдання супроводжувався інтенсивною діалоговою взаємодією з викладачами. Постійні консультації давали змогу уникати помилок, розвивати креативність і враховувати досвід професіоналів.

Головні висновки і перспективи використання результатів дослідження. Стратегія архітектурного проектування як навчальний інструмент сприяє розвитку творчого мислення, вмінню працювати з обмеженнями та вирішувати складні завдання. Такі підходи стимулюють студентів мислити поза межами звичного, відкривати нові можливості у проектуванні та інтегрувати міждисциплінарні знання.

Окрім цього, вони формують здатність до співпраці, критичного мислення та вміння адаптувати власні рішення до різних контекстів. Порівняно з традиційними підходами до навчання, стратегія проектування пропонує більше свободи для творчості, водночас зберігаючи структуру і дисципліну.

Перспективи використання дослідження полягають у розробці програм для відновлення України, зокрема адаптації студентських проектів до інших регіонів, створення нових партнерств із міжнародними університетами та впровадження сучасних принципів сталого розвитку в реальні проекти. Досвід кафедри може стати основою для впровадження інноваційних підходів до архітектурної освіти на національному рівні.

Список використаних джерел

1. Алексєєва С. Сучасні підходи до професійної підготовки майбутніх дизайнерів в умовах розвитку креативних індустрій. *New impetus for the advancement of pedagogical and psychological sciences in Ukraine and EU countries: research matters* : Collective monograph. Riga : Baltija Publishing, 2021. P.1–16. URL: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-032-2-1> (дата звернення: 03.01.2025).
2. Креативна Країна: Культурно-освітній проєкт : [сайт]. URL: https://creativecountry.org/terms/?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 03.01.2025).
3. Окорський В. П., Валух А. М. Креативний менеджмент : підручник. Рівне, 2017. 344 с. URL: https://ep3.nuwm.edu.ua/13109/1/ПІДРУЧНИК_з_КМ.2017_вип.pdf?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 04.01.2025).
4. Elif Ayse Sen. Embracing Innovation: New Approaches in Architectural Education. *Illustrarch*. 8 March, 2024. URL: <https://illustrarch.com/articles/22715-embracing-innovation-new-approaches-in-architectural-education>.

html?srsId=AfmBOooVxR4-HQ0BegKDyeMykRXyC1dnZ5J4gUg1_83d3dvzOarKoWDL&utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 05.01.2025).

5. Cross Disciplinary Design-Build: The Design of Collaborative Education / Mcglohn E., Herrmann H., Leathem T., Gregory A., Carson L. *Working Out: thinking while building*. 2014. P. 483–492. URL: <https://www.academia.edu/12737893/Cross-Disciplinary-Design-Build-The-Design-of-Collaborative-Education> (дата звернення: 05.01.2025).

6. Empowering Architectural Education: Innovations in 2024. *Archgyan*. URL: https://archgyan.com/empowering-architectural-education-innovations-2024/?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 09.01.2025).

7. Rodriguez C., Hudson R., Niblock C. Collaborative learning in architectural education: Benefits of combining conventional studio, virtual design studio and live projects. *British Journal of Educational Technology*. 2018. № 49(3). S. 337–353. URL: <https://doi.org/10.1111/bjet.12535> (дата звернення: 09.01.2025).

8. Онкович Г. В., Дівінська Н. О., Кобченко В. І. Об'єктивні та суб'єктивні передумови оптимізації дисциплін соціально-гуманітарного циклу у ВНЗ. *Оптимізація циклу соціально-гуманітарних дисциплін у вищій освіті України в контексті євроінтеграції* : монографія. Київ, 2014. С. 7–20. URL: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/09/viddil-3_mon_Optimizac-ciklu-gumanitar-discipl_Onkovich_2014_326.pdf (дата звернення: 04.01.2025).

9. Олексюк О. М. Компетентнісний підхід у вищій мистецькій освіті. *Оптимізація циклу соціально-гуманітарних дисциплін у вищій освіті України в контексті євроінтеграції* : монографія. Київ, 2014. С. 123–125. URL: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/09/viddil-3_mon_Optimizac-ciklu-gumanitar-discipl_Onkovich_2014_326.pdf (дата звернення: 06.01.2025).

10. Олійник Г. І., Гершензон М. Ш. Інноваційні підходи в підготовці професійних архітекторів. Досвід факультету архітектури НАОМА. *International scientific-practical conference "Eurointegration in art, science and education: experience, development perspectives"* = Міжнародна науково-практична конференція "Євроінтеграція в мистецтві, науці та освіті: досвід, перспективи розвитку". Клайпедський Університет, 2024. С. 107–110. URL: https://web.ku.lt/uploads/documents/files/Konferencijos_tezes_2024_03_08.pdf (дата звернення: 10.01.2025).

11. Олійник Г. І. Інноваційні підходи проведення архітектурних практик. Досвід факультету архітектури НАОМА. *Вісник Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури*. Київ, 2024. Вип. 1. С. 23–28. URL: <https://journals.naoma.kyiv.ua/index.php/bulletin/issue/view/20/20> (дата звернення: 15.01.2025).

References

1. Aliksieieva, S. (2021). Suchasni pidkhody do profesiinoi pidgotovky maibutnikh dyzaineriv v umovakh rozvytku kreatyvnykh industrii [Modern Approaches to the Professional Training of Future Designers in the Context of Creative Industries Development]. *New impetus for the advancement of pedagogical and psychological sciences in Ukraine and EU countries: research matters* [Collective monograph] (s. 1–16). Baltija Publishing. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-032-2-1> [in Ukrainian]

2. Kreatyvna Kraina: Kulturno-osvytnyi projekt [Cultural and Educational Project] [Sait]. Retrieved from: https://creativecountry.org/terms/?utm_source=chatgpt.com [in Ukrainian]

3. Okorskyi, V. P., & Valiukh, A. M. (2017). *Kreatyvnyi menedzhment* [Creative Management] Pidruchnyk [Textbook]. Retrieved from: https://ep3.nuwm.edu.ua/13109/1/ПІДРУЧНИК_з_КМ.2017_вип.pdf?utm_source=chatgpt.com [in Ukrainian]

4. Elif Ayse Sen. (2024, March 8). Embracing Innovation: New Approaches in Architectural Education. *Illustrarch*. Retrieved from: https://illustrarch.com/articles/22715-embracing-innovation-new-approaches-in-architectural-education.html?srsId=AfmBOooVxR4-HQ0BegKDyeMykRXyC1dnZ5J4gUg1_83d3dvzOarKoWDL&utm_source=chatgpt.com [in English].

5. Mcglohn, E., Herrmann, H., Leathem, T., Gregory, A., & Carson, L. (2014). Cross Disciplinary Design-Build: The Design of Collaborative Education. *Working Out: thinking while building* (pp. 48–492). Retrieved from: <https://www.acsa-arch.org/proceedings/Fall-Conference-Proceedings/ACSA.FALL.14/ACSA.FALL.14.61.pdf> [in English].

6. Empowering Architectural Education: Innovations in 2024. (2024). *Archgyan*. Retrieved from: https://archgyan.com/empowering-architectural-education-innovations-2024/?utm_source=chatgpt.com [in English].

7. Rodriguez, C., Hudson, R., & Niblock, C. (2018). Collaborative learning in architectural education: Benefits of combining conventional studio, virtual design studio and live projects. *British Journal of Educational Technology*, 49(3), 337–353. <https://doi.org/10.1111/bjet.12535> [in English].

8. Onkovych, H. V., Divinska, N. O., Kobchenko, V. I. (2014). Obiektivni ta subiektivni peredumovy optymizatsii dystsyplin sotsialno-humanitarnoho tsyklu u VNZ [Objective and Subjective Preconditions for Optimizing Socio-Humanitarian Cycle Disciplines in Higher Education Institutions]. *Optyimizatsiia tsyklu sotsialno-humanitarnykh dystsyplin u vyshchii osviti Ukrainy v konteksti yevrointehratsii* [Optimization of the Socio-Humanitarian Disciplines Cycle in Higher Education of Ukraine in the Context of European Integration]. [Monohrafiia]. (p. 7–20). Retrieved from: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/9738/1/3_viddil_Monohrafiia_Optyimizatsiia_cyklu_socjalno-gumanitarnykh_disciplin_%28viddil_Onkovich%29.pdf?utm_source=chatgpt.com [in Ukrainian].

9. Oleksiuk, O. M. (2014). Kompetentnisnyi pidkhid u vyshchii mystetskii osviti [Competency-Based Approach in Higher Arts Education]. *Optyimizatsiia tsyklu sotsialno-humanitarnykh dystsyplin u vyshchii osviti Ukrainy v konteksti yevrointehratsii* [Optimization of the Socio-Humanitarian Disciplines Cycle in Higher Education in Ukraine in the Context of European Integration]. [Monohrafiia]. (p. 123–125). Retrieved from: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/9738/1/3_viddil_Monohrafiia_Optyimizatsiia_cyklu_socjalno-gumanitarnykh_disciplin_%28viddil_Onkovich%29.pdf?utm_source=chatgpt.com [in Ukrainian].

10. Oliinyk, H. I., & Hershenzon, M. Sh. (2024). Innovatsiini pidkhody v pidgotovtsi profesiynykh arkhitektoriv. Dosvid fakultetu arkhitektury NAOMA [Innovative Approaches to the Training of Professional Architects: Experience of the Faculty of Architecture at NAOMA]. *Yevrointehratsiia v mystetstvi, nauksi ta osviti: dosvid, perspektyvy rozvytku – Eurointegration in art, science and education: experience, development perspectives*. [conference] (p. 107–110). Klaipedyskyi Universytet. Retrieved from: https://web.ku.lt/uploads/documents/files/Konferencijos_tezes_2024_03_08.pdf [in Ukrainian and English].

11. Oliinyk, H. I. (2024). Innovatsiini pidkhody provedennia arkhitekturnykh praktyk. Dosvid fakultetu arkhitektury NAOMA [Innovative Approaches to Conducting Architectural Practices: Experience of the Faculty of Architecture at NAOMA]. *Visnyk Natsionalnoi akademii obrazotvorchoho mystetstva i arkhitektury – Bulletin of the National Academy of Fine Arts and Architecture*, 1, 23–28. Retrieved from: <https://journals.naoma.kyiv.ua/index.php/bulletin/issue/view/20/20> [in Ukrainian].

Подано до редакції 17.01.2025